

bábfilm, másikká tétel (othering), sztereotípa, romák elleni sorozatgyilkosság, rasszizmus, sztereotípa, társadalmilag elkötelezett művészet

Állj ide!

2010

5'

színes

Rendező, forgatókönyvíró: Nemes Csaba

Hangjáték:

„M” – Thúróczy Szabolcs

„R” – Csányi Dávid

Bábjáték:

„M” – Kámvás Luca

„R” – Gergelyi Júlia

Bábkészítő: Glaser Katalin

Operatőr: Kovács Claudia

Vágó: Trézniak László

„Tartsuk meg a (véltlen) áldozatot a saját bűnösségének a tudatában, mert csak így tarthatjuk az ellenőrzésünk alatt.”, írja Sasvári Edit Nemes Csaba bábfilmjéről. Ennek története egy beszélgetés az erdőben „M”, az erdőkerülő és „R”, egy roma fiú között. (A betűk feloldása: ’Magyar’ és ’Roma’.) Az erdőkerülő karján piros-fehér szalag utal a szélsőjobboldali mozgalmakra. A beszélgetés valójában vallatás az erdőkerülő részéről (hol vannak a társaid, miért jöttél ide, fáért jöttél? a fáért fizetni kell, dolgozni kell érte), illetve parancsszerű utasítások, fenyegető kérdések és sztereotip megállapítások sorozata („nem szerettek ti dolgozni”, „állj ide!”, „várnak téged?”). A „tudsz te magyarul” egyszerre működik megállapításként, amely látszólag megteremti a két beszélő közösségét, és ennek ellenkezőjeként is, vagyis kirekesztő performatívumként, a cigány magyarságának kétségbevonásaként. A fenyegetésként hangzó kérdés, amely arra irányul, hogy vajon várja-e valaki a roma fiút, tágabb kontextust ad a beszélgetésnek, és kapcsolatba engedi hozni a bábfilm Nemes Csaba hasonló tárgyú festményeivel, amelyeket a cigányok ellen 2008-2009-ben elkövetett rasszista sorozatgyilkosság helyszíni fotói alapján készített. A szélsőjobboldali báb „szájából” elhangzó parancs a címbe emelve több szinten is értelmezhető, például a néző magára is értheti, tanúskodásra való felhívásként. Az *Állj ide!* olyan felnőtteknek szóló bábfilm, amely kísérteties érzést kelt a nézőben, amennyiben szokatlanul stilizált formában tárja elé a rendszerváltás utáni Magyarország egyik legnagyobb traumáját, a népiértés logikáját követő, rasszista gyűlöletből fakadó erőszakot. Nemes Csabát eddigi életműve, közösségi és egyéni akciói alapján társadalmi szempontból az egyik legelkötelezettebb művészként tarthatjuk számon a mai Magyarország művészeti életében. (M.A.)

Link:

<http://nemescsaba.com/index.php?oldal=works&kategoria=all&munka=23>

Szakirodalom:

Állj ide! – Nemes Csaba kiállítása, Artportal, <https://artportal.hu/program/allj-ide-nemes-csaba-kiallitasa-12972/>

András Edit: „They are so very different from us”. Who is the stranger, who is the Other in Hungary's (art)scene?, Eurozine, 2015. július 28, <https://www.eurozine.com/they-are-so-very-different-from-us/>

Emlékmű II. – Nemes Csaba: Állj ide!, artandpolitics, 2010. november 11, <http://art-and-politics.blogspot.com/2010/11/emlekmu-ii-nemes-csaba-allj-ide.html>

Nagy Gergely: Increasingly Radical Interventions. The New Wave of Political Art in Hungary, in Peter Krasztev – Jon Van Til (szerk.): The Hungarian Patient: Social Opposition

to an Illiberal Democracy, Central European University Press, 2015, 291-318.
Sasvári Edit: Szókimondó és vitális. Nemes Csaba újabb munkái,
http://nemescsaba.com/dokumentumok/nemescsaba_1385914177.pdf